

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Marcelou Rouskovou ve věci

žalobců:

a) XX

b) XX

c) XX

všichni státní příslušností XX

všichni bytem v ČR: XX

všichni zastoupeni Mgr. Pavlem Čížinským, advokátem

sídlem Baranova 1026/33, 130 00 Praha 3

proti

žalovanému:

Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky

sídlem Nad štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 2. 2018 č.j. OAM-1047/ZA-ZA11-K10-2016

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky ze dne 28. 2. 2018 č.j. OAM-1047/ZA-ZA11-K10-2016 se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobcům náhradu nákladů řízení ve výši 33.360 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce žalobců Mgr. Pavla Čížinského, advokáta.

Shodu s prvopisem potvrzuje XX

Odůvodnění:

1. Žalobci se podanou žalobou domáhali zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí, jímž bylo rozhodnuto tak, že žádost o udělení mezinárodní ochrany je nepřijatelná podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále též „zákon o azylu“), řízení o udělení mezinárodní ochrany se zastavuje podle § 25 písm. i) zákona o azylu.
2. Žalobci v žalobě poukázali na skutečnost, že v jejich případě nemohl žalovaný řízení o jejich žádosti zastavit, nýbrž měl předmětnou žádost projednat meritorně.
3. Nesprávnost napadeného rozhodnutí žalobci spatřují zejména v tom, že zprávy o situaci na Ukrajině, které žalovaný shromáždil a na základě kterých vyhodnotil žalobci předložené články a další nové informace jako nerelevantní, jsou nedostatečné, v rozporu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu sp.zn. 5 Azs 62/2016, jakož i dalšími rozhodnutími soudů a navíc jsou podle žalobců neaktuální. Zpráva Vysokého komisaře OSN pro lidská práva ze dne 13. 6. 2017 je nedohledatelná. Žalobci uvedli, že nové skutečnosti dle § 11a odst. 1 zákona o azylu byly předloženy, žalovaný byl pak také povinen posoudit i narození nezl. XX, v neposlední řadě zpochybňování důvěryhodnosti tvrzení žalobkyně zakládající se na tom, že v minulém řízení žalobkyně opomenula uvést, že pravděpodobně byla během své práce ve státní správě formálně členkou Strany regionů je v kontextu celého řízení zcela nepodstatná.
4. V doplnění žaloby ze dne 5. 4. 2018 pak žalobci argumentovali v rámci svých námitek uvedených v žalobě.
5. Žalovaný ve vyjádření k žalobě popřel oprávněnost námitek uváděných žalobci a měl za to, že při svém postupu neporušil ustanovení zákona o azylu či správního řádu, a proto se nedomnívá, že by bylo napadené rozhodnutí nezákonné nebo že by žalobci byli nějakým způsobem zkráceni na svých právech. Navrhl žalobu jako nedůvodnou v plném rozsahu zamítnout.
6. Při jednání konaném dne 10. 6. 2019 účastníci setrvali na svých právních názorech a procesních stanoviscích.
7. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního /dále též „s. ř. s.“/), při přezkoumání vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), a po provedeném řízení dospěl k závěru, že žaloba byla podána důvodně.
8. Správní spis především obsahuje následující pro danou věc podstatné dokumenty: předávací protokoly cizince, který podal žádost o mezinárodní ochranu na území ČR Ředitelství služby cizinecké policie, Příjímacího střediska cizinců Zastávka ze dne 12. 12. 2016 č.j. CPR-30027/ČJ-2016-931200-AZ, č.j. CPR-30030/ČJ-2016-931200-AZ a č.j. CPR-30031/ČJ-2016-931200-AZ, poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu ze dne 15. 12. 2016, první žádost o udělení mezinárodní ochrany žalobců ze dne 16. 4. 2015, (první) rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany žalobcům č.j. OAM-378/ZA-ZA02-P06-2015, zprávy o situaci na Ukrajině (zpráva Amnesty International z dubna 2016 o rozsudcích smrti a popravách v roce 2015, informace MZV č.j. 107318/2017-LPTP ze dne 3. 8. 2017, informace OAMP ze dne 24. 7. 2017, zpráva Freedom House z ledna 2017 s názvem „Svoboda ve světě 2017 – Ukrajina“, zpráva

Úřadu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva ze dne 13. 6. 2017 o stavu lidských práv na Ukrajině, výroční zpráva Human Rights Watch ze dne 12. 1. 2017, zpráva Ministerstva zahraničních věcí USA ze dne 3. 3. 2017 o dodržování lidských práv v roce 2016, zpráva organizace Equal Rights Trust ze srpna 2015), protokol žalovaného ze dne 4. 10. 2017 o seznámení s podklady rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany, vyjádření žalobců k podkladům pro rozhodnutí doručené žalovanému dne 24. 10. 2017, kopie dopisu matky žalobkyně a) odeslaného z Ukrajiny dne 28. 5. 2016 včetně překladu do českého jazyka, žalobou napadené rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 2. 2018 č.j. OAM-1047/ZA-ZA11-K10-2016. V soudním spise se pak nachází předvolání občana XX, nar. XX (manžela žalobkyně) na ukrajinskou prokuraturu ze dne 28. 3. 2018 včetně úředně ověřeného překladu ze dne 16. 4. 2018 do českého jazyka (č.l. 47-49 soudního spisu).

9. Soud posoudil předmětnou věc následovně:
10. Podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu žádost o udělení mezinárodní ochrany je nepřijatelná, podal-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterou ministerstvo posoudilo jako nepřijatelnou podle § 11a odst. 1.
11. Podle § 11a odst. 1 zákona o azylu podal-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, ministerstvo nejprve posoudí přípustnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany, a to, zda uvedl nebo se objevily nové skutečnosti nebo zjištění, které a) nebyly bez vlastního zavinění cizince předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení a b) svědčí o tom, že by cizinec mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.
12. Institut opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany neslouží k upřesňování či skutkovému doplňování předchozí žádosti. Jeho hlavním smyslem a účelem je postihnout případy, kdy se objeví takové závažné skutečnosti, které by mohly ovlivnit postavení žadatele, a které nemohl bez vlastní viny uplatnit během předchozího řízení. Zpravidla se přitom bude jednat o takové skutečnosti, ke kterým došlo v důsledku plynutí času. Jako takové lze připomenout např. změnu situace v zemi původu nebo změnu poměrů ve vztahu k osobě žadatele.
13. Aplikací shora citovaných ustanovení zákona o azylu v souvislosti se skutečnostmi relevantními pro udělení doplňkové ochrany se zabýval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 6. 3. 2012 č.j. 3 Azs 6/2011-96, č. 2642/2012 Sb. NSS, v němž uvedl: „Správní orgán je povinen v řízení o opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany zkoumat v souladu s § 10a písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, zda žadatel neuvedl nové skutečnosti nebo zjištění týkající se důvodů pro udělení azylu nebo důvodů pro udělení doplňkové ochrany, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně skončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany. Přípustnost opakované žádosti je tak třeba posuzovat z pohledu možných nových skutečností a zjištění pro udělení jak azylu, tak udělení doplňkové ochrany. Obsahuje-li opakovaná žádost o udělení mezinárodní ochrany takové nové skutečnosti nebo zjištění, je správní orgán povinen hodnotit takovou žádost jako přípustnou a meritorně o ní rozhodnout.“
14. V nyní posuzované věci v případě žalobců a jejich rodiny došlo k podstatné změně okolností, neboť žalobkyni a) se dne XX narodil syn a žalobcům b) a c) bratr XX

Shodu s prvopisem potvrzuje XX

(řízení o žalobě proti rozhodnutí, jímž tomuto nezletilému podle §§ 12 – 14b zákona o azylu nebyla udělena mezinárodní ochrana, je zdejší soudem vedeno pod sp. zn. 13 Az 21/2018). Jedná se o podstatnou okolnost, neboť součástí rodiny žalobců je nově i velmi malé dítě, a tedy členy této rodiny lze jistě považovat za zranitelné (resp. ještě zranitelnější) osoby. Přitom žalobci jako důvod žádosti o mezinárodní ochranu uvedli zejména zhoršenou bezpečnostní situaci v Dněpropetrovské oblasti, obavu, že manžel a otec žalobců XX nebude moci být s rodinou a bude muset nastoupit do bojů v zóně ATO (antiteroristická operace), kde by mohl být zabit. Těhotenství žalobkyně a) a následné narození jejího syna tedy bylo novou skutečností, která mohla mít vliv na závěr, zda žalobci a jejich rodina byli vystaveni pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že jim hrozí vážná újma podle § 14a. K tomu lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2014 č.j. 4 Azs 37/2014-23: „Proto je třeba posoudit, zda skutečnost, že stěžovatelka b) byla v době podání druhé žádosti těhotná a toto doložila, mohla být považována za skutečnost týkající se důvodů pro udělení doplňkové ochrany, kterou nemohla bez vlastního zavinění uplatnit již v první žádosti o udělení mezinárodní ochrany.... K tomu je třeba uvést, že obdobným případem se Nejvyšší správní soud zabýval v rozsudku ze dne 31. 8. 2012, č. j. 4 Azs 26/2012 - 21. V tomto rozsudku dospěl soud k závěru, že těhotenství manželky a narození dítěte je důvodem, který by měl být posouzen v novém řízení o udělení mezinárodní ochrany. V této souvislosti soud poukázal na to, že možnost zastavení řízení pro nepřipustnost žádosti představuje výjimku ze zásady, že žalovaný je povinen posoudit věcně skutečnosti uváděné žadateli o udělení mezinárodní ochrany, a tuto výjimku je tedy třeba vykládat a aplikovat restriktivně. V nyní posuzovaném případě Nejvyšší správní soud neshledal důvod odchýlit se od těchto závěrů. Je zřejmé, že stěžovatelka b) v řízení o udělení mezinárodní ochrany uvedla, že se obává návratu do země původu z důvodu svého těhotenství a absence jakéhokoli zázemí v kombinaci s nepříznivými okolnostmi, kterým bude dle svého očekávání po návratu do země původu čelit [šikana z důvodu politické angažovanosti jejího muže a kurdského původu, nástup jejího muže do armády, kdy by byla v době očekávaného porodu spolu s dalším malým dítětem – stěžovatelem c) – ponechána zcela sama a bez pomoci]. Tyto okolnosti nelze označit za prima facie zcela irelevantní z hlediska možného udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a a § 14b zákona o azylu, byť třeba pouze na přechodnou dobu. Dále je třeba zároveň konstatovat, že stěžovatelé nemohli tyto skutečnosti z objektivních důvodů uplatnit v předchozí žádosti o udělení mezinárodní ochrany. O předchozích žádostech žalovaný rozhodl dne 7. 9. 2011. Stěžovatelka b) přitom otěhotněla nejdříve na konci roku 2012. Bylo proto na žalovaném, aby tyto nově uváděné skutečnosti řádně posoudil v meritorním rozhodnutí, neboť závěr, že se jednalo o žádosti nepřipustné, za těchto okolností nemůže obstát.“ Žalobkyně a) s ohledem na datum narození nezletilého XX zjevně musela otěhotnět v první polovině roku 2017, tedy v době, kdy už bylo vedeno řízení o druhé žádosti žalobců a jejich manžela a otce pana XX o udělení mezinárodní ochrany. Tuto skutečnost tak žalobci pochopitelně nemohli bez vlastního zavinění uvést v řízení o jejich první žádosti. Není pak podstatné, že se správní orgán o těhotenství žalobkyně a) dozvěděl až krátce před porodem, jak připomněl žalovaný v napadeném rozhodnutí.

15. Soud dále uvádí, že existovaly další okolnosti, na jejichž základě měl žalovaný přistoupit k meritornímu posouzení žádosti žalobců o udělení mezinárodní ochrany. Žalovanému byl nově předložen dopis od matky žalobkyně a), v němž je uvedeno, že před několika dny k nim přišli dva policisté a jeden voják, zajímali se, kde se rodina

žalobkyně a) nachází, kam a na jak dlouho odjeli. Matka žalobkyně a) jim odpověděla, že s nimi neudrží kontakt, že se pohádali, řekla, že ví jen to, že odjeli někam do zahraničí. Chovali se velice vyzývavě a s úsměškem řekli: „až je najdeme, tak jim to vysvětlíme“. Dále je v dopise uvedeno: „Chovali se, jako bych byla nějaký zločinec. Nejdříve jsem si, I., pomyslela, že je to kvůli tvému obchodu, ale ten už přece sebrali před půl rokem. Děti moje, já vůbec nechápu, co se děje. Myslím, že se sem za žádnou cenu nesmíte vrátit....“ Pokud by skutečně bylo pravdou, že by žalobkyni a) a její rodinu sháněli policisté a voják z blíže neuvedených důvodů a chovali se podezřele, pak by se jednalo o natolik závažnou skutečnost, jež by mohla mít vliv na závěr, zda žalobcům je třeba udělit mezinárodní ochranu, srov. § 11a odst. 1 zákona o azylu. Dopis byl přitom dle poštovního razítka na obálce obsažené ve správním spise z Ukrajiny odeslán dne 28. 5. 2016, tedy po skončení řízení o první žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobcům. V dalším řízení je třeba posoudit věrohodnost tohoto tvrzení obsaženého v dopise matky žalobkyně a), jakož i jeho vliv na případný nárok žalobců na udělení mezinárodní ochrany.

16. Z uvedených důvodů soud uzavřel, že žádost žalobců o udělení mezinárodní ochrany měla být posouzena meritorně, a tudíž žalovaný pochybil, když řízení o této žádosti zastavil dle § 25 písm. i) ve spojení s § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu.
17. Soud doplňuje, že zde existuje další okolnost, pro kterou je nezbytné předmětnou žádost o udělení mezinárodní ochrany posoudit meritorně. Žalobci v řízení před soudem předložili předvolání (včetně úředně ověřeného překladu do jazyka českého) na Kryvorizské městské státní zastupitelství (prokuraturu) ze dne 28. 3. 2018, jímž bylo manželovi a otci žalobců, panu XX (řízení o žalobě proti rozhodnutí v jeho věci je zdejším soudem vedeno pod sp. zn. 13 Az 19/2018) uloženo, aby se dostavil k této instituci jakožto osoba podezřelá ze spáchání trestného činu dle článku 110 odst. 1 ukrajinského trestního zákoníku. Jak vyplývá z otevřených zdrojů (ukrajinský trestní zákoník, znění účinné v roce 2010, anglické znění dostupné na: <https://www.legislationline.org/documents/action/popup/id/16257/preview>), název trestného činu dle článku 110 ukrajinského trestního zákoníku zní: „Trespass against territorial integrity and inviolability of Ukraine“ („Narušení územní celistvosti a nedotknutelnosti Ukrajiny“), přičemž v článku 110 odst. 1 tohoto zákona je stanoveno: „*Willful actions committed to change the territorial boundaries or national borders of Ukraine in violation of the order provided for in the Constitution of Ukraine (254/96-III), and also public appeals or distribution of materials with appeals to commit any such actions, shall be punishable by restraint of liberty for a term up to three years, or imprisonment for the same term.*“ („Úmyslné akce spáchané s cílem změnit územní hranice nebo státní hranice Ukrajiny v rozporu s Ústavou Ukrajiny a také veřejné výzvy nebo šíření materiálů s výzvami ke spáchání takových akcí budou potrestány omezením svobody na dobu až tří let nebo uvězněním na stejnou dobu.“). Vzhledem k poměrům žalobců a jejich manžela a otce (rodina ruskojazyčných osob, jež mají bydliště na východě Ukrajiny v oblastech nedaleko bojů probíhajících na území Doněcké a Luhanské oblasti, tedy není vyloučeno, že ukrajinské státní orgány na manžela a otce žalobců pana Nesenenka pohlížejí přinejmenším podezřívavě) takové předvolání na ukrajinskou prokuraturu je zásadní okolností, kterou je nezbytné řádně vyhodnotit v rámci řízení před správním orgánem o udělení mezinárodní ochrany, a takovou žádost meritorně posoudit.

18. Soud připouští, že tato okolnost nastala až po vydání napadeného rozhodnutí ze dne 28. 2. 2018 (předvolání na ukrajinskou prokuraturu je datováno dnem 28. 3. 2018), přičemž dle § 75 odst. 1 s. ř. s. platí, že při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Tato zásada se však v nyní posuzované věci s ohledem na požadavky vyplývající z evropského práva neuplatní. K tomu soud odkazuje na konstantní judikaturu, např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2017 č.j. 5 Azs 293/2016-19: „Podle čl. 46 odst. 1 směrnice 2013/32/EU jsou členské státy povinny zajistit, aby měl žadatel o mezinárodní ochranu právo na účinný prostředek ochrany před soudem proti rozhodnutí o jeho žádosti o mezinárodní ochranu. Podle odst. 3 téhož článku „[čl]enské státy pro dosažení souladu s odstavcem 1 zajistí, aby účinný opravný prostředek obsahoval úplné a ex nunc posouzení jak skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU, a to alespoň v řízeních o opravném prostředku u soudu prvního stupně.“ Čl. 51 odst. 1 této směrnice členským státům uložil povinnost uvést v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s některými ustanoveními směrnice - včetně čl. 46 – do 20. 7. 2015. V souladu s čl. 52 odst. 1 směrnice 2013/32/EU mají členské státy použít právní a správní předpisy dle čl. 51 odst. 1 u žádosti o mezinárodní ochranu podaných po 20. 7. 2015. Krajský soud v Praze se již v rozsudku ze dne 24. 8. 2015, č. j. 45 Az 30/2014 – 57, zabýval tím, zda může mít čl. 46 odst. 3 směrnice 2013/32/EU přímý účinek. Usoudil přitom, že podmínky přímého účinku jsou splněny, neboť daná norma nebyla do českého právního řádu ve stanovené lhůtě řádně (resp. vůbec) transponována a současně se jedná o normu dostatečně přesnou a bezpodmínečnou. Dovodil, že soud musí při svém rozhodování vycházet ze skutkového a právního stavu, který tu je ke dni jeho rozhodování, byť půjde o stav jiný, než který byl rozhodný pro soudem přezkoumávané úvahy žalovaného. Současně krajský soud dospěl k závěru, že „(...) i za přímé aplikace čl. 46 odst. 3 směrnice 2013/32/EU ve vztahu k možnosti uplatňovat nové skutečnosti platí, že lze vznášet pouze takové, které žadatel o mezinárodní ochranu nemohl bez vlastního zavinění uvést již v řízení před správním orgánem.“ Tento závěr byl potvrzen rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2015, č. j. 10 Azs 194/2015 – 32, který zaujal shodný názor, že „[p]ovinnost určenou čl. 46 odst. 3 směrnice 2013/32/EU nelze chápat jako oporu bezdůvodného roztržštění vylíčení skutkového příběhu žadatele o mezinárodní ochranu v různých fázích řízení, včetně přezkumného soudního řízení. Jedná se o opatření, které má zamezit nesprávnému posouzení situace žadatelů ve světle aktuálních poměrů a závažných změn situace v zemi jejich původu či jejich osobních poměrů.“ Ačkoli Ústavní soud následně podanou ústavní stížnost nálezem ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 425/16, dostupným z <http://nalus.usoud.cz>, zamítl, je vhodné pro úplnost uvést, že se zcela neztotožnil s názorem správních soudů, že nové důvody lze přednést, pouze pokud je žadatel bez své viny nemohl uvést již v řízení před správním orgánem. Podle Ústavního soudu je totiž potřeba zohlednit, že existuje i řada dalších ospravedlnitelných důvodů, proč žadatel nesdělí všechny relevantní důvody pro udělení azylu již před orgánem prvního stupně. Mezi takové ospravedlnitelné důvody Ústavní soud zařadil například: „dotazování při osobním pohovoru se této skutečnosti netýkalo a konkrétní informaci nezjistilo; osobní pohovor nebyl proveden; žadatel nemusel pochopit relevanci některých skutečností pro žádost o mezinárodní ochranu; trauma, stud nebo jiné zábrany mohly zabránit úplnému ústnímu svědectví při osobním pohovoru (zejména v případě těch, kteří přežili mučení, sexuální násilí či pronásledování z důvodu sexuality); pohlaví tazatele nebo tlumočníka mohlo být pro

vyloučeno, že i přes svou kolísající intenzitu může dosahovat v určité době a na určitém území, kde dochází k nejvážnějším ozbrojeným střetům, intenzity totálního konfliktu, je nutno vzít v posuzované věci v úvahu, že stěžovatelé pocházejí z Dněpropetrovské oblasti, na jejímž území tento konflikt přímo neprobíhá. Pro posouzení možnosti individualizované vážné újmy dle § 14a odst. 2 písm. c) [a zároveň i písm. b)] zákona o azylu však platí, že měl žalovaný v souladu s výše zmíněnými pravidly zkoumat, zda se dopady cca 250 km vzdáleného konfliktu neprojeví také v oblasti, z níž pocházejí stěžovatelé, a to jak následky bojů samotných, tak také ohrožováním civilistů příslušníky ozbrojených skupin, ať již státních nebo nestátních, které se do tohoto konfliktu zapojují, a zda případně stěžovatelům z důvodu jejich osobních charakteristik, zejména skutečnosti, že náleží k ruskému či ruskojazyčnému obyvatelstvu, ale také z toho důvodu, že se jedná o rodinu s malými dětmi, nehrozí v daném ohledu zvýšené nebezpečí v podobě vážného ohrožení života nebo tělesné integrity, případně v podobě mučení, nelidského nebo ponižujícího zacházení nebo trestání. Ani tyto úvahy ovšem v rozhodnutí žalovaného ani v rozsudku krajského soudu nejsou v dostatečné míře obsaženy a navíc opět dosud shromážděné informace o zemi původu ani neumožňují tyto otázky v plném rozsahu zhodnotit.“

24. Žalovaný bude v dalším řízení zkoumat, zda se dopady konfliktu neprojeví rovněž v bydlišti žalobců, a to následky jak bojů samotných, tak také ohrožováním civilistů příslušníky ozbrojených skupin, ať již státních nebo nestátních, které se do tohoto konfliktu zapojují, a zda případně žalobcům a jejich rodině z důvodu jejich osobních charakteristik, zejména skutečnosti, že náleží k ruskojazyčnému obyvatelstvu, ale také z důvodu, že se jedná o rodinu s malými dětmi, nehrozí v daném ohledu zvýšené nebezpečí v podobě vážného ohrožení života nebo tělesné integrity, případně v podobě mučení, nelidského nebo ponižujícího zacházení nebo trestání. Tyto úvahy v napadeném rozhodnutí žalovaného absentují a žalovaným dosud shromážděné informace o zemi původu ani neumožňují tyto otázky v plném rozsahu zhodnotit.
25. Městský soud v Praze dále uvádí, že žalovaný je povinen v dalším řízení zkoumat, zda žalobci a jejich rodina nepatří k sociální skupině ruskojazyčného obyvatelstva ohrožené možností pronásledování. K tomu lze znovu odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 5 Azs 62/2016-87:
„Kromě toho bylo třeba u všech stěžovatelů posuzovat i další možný důvod pronásledování, kterým je ještě širěji vymezená příslušnost k určité sociální skupině. Jak konstatoval Nejvyšší správní soud např. ve svém rozsudku ze dne 29. 7. 2015, č. j. 4 Azs 114/2015 - 32, příslušnost k určité sociální skupině nemá pevně stanovené hranice, a proto je nutné ji vnímat „v kontextu světových a společenských proměn v jednotlivých kulturách a vzhledem k vývoji lidskoprávních norem mezinárodního práva. Nejvyšší správní soud vycházel předně ze znění čl. 10 odst. 1 písm. d) kvalifikační směrnice. První podmínka uvedeného ustanovení vymezuje tzv. „chráněné znaky“ – atributy jisté kvality, které jsou vlastní určité sociální skupině; druhá podmínka je potom orientována na tzv. „sociální percepci“ – vnímání této sociální skupiny okolní společností jako odlišné“.
Pokud jde o tvrzené pronásledování stěžovatelů, již v řízení před žalovaným za důvod, pro který s nimi bylo zacházeno popsáním způsobem, označovali orientaci na Rusko, a to ať již jazykovou nebo z důvodu místa narození uvedeného v dokladech, a zmiňovali „hon na Rusy“. V žalobě již explicitně označili svou sounáležitost k sociální skupině rusky hovořícího obyvatelstva Ukrajiny. Tuto skutečnost žalovaný nijak nerefletoval, když se ani nepokusil sociální skupinu tohoto typu vymezit, ani nezkoumal, zda na území státu

původu dochází k vyčleňování skupiny obyvatel, kteří mají obdobné atributy jako stěžovatelé, a zda je tato skupina takto okolím vnímána.“

26. Soud upozorňuje, podobné závěry vyplývají i z dalších rozhodnutí soudů, srov. např. rozsudky Městského soudu v Praze ze dne 30. 10. 2018 č.j. 2 Az 16/2017-85 a č.j. 2 Az 17/2017-79, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2017 č.j. 1 Azs 209/2017-49 a usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 5. 2019 č.j. 10 Azs 283/2018-31 a č.j. 10 Azs 284/2018-23.
27. Na tomto místě je třeba podotknout, že pokud žalovaný v dalším řízení dojde k závěru, že některý z důvodů udělení mezinárodní ochrany by mohl v případě žalobců být naplněn, pak bude třeba posoudit i otázku, zda v případě žalobců a jejich rodiny lze účinně využít možnosti vnitřního přesídlení. V rámci posuzování této otázky je třeba posuzovat, (1) zda je jiná část země pro žadatele dostupná; (2) zda přesun do jiné části země je účinným řešením proti pronásledování či vážné újme v původní oblasti; (3) zda žadateli nehrozí navrácení do původní oblasti a (4) zda ochrana v jiné části země splňuje minimální standard ochrany lidských práv (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2017 č.j. 4 Azs 197/2016-94). Nejvyšší správní soud ve shora odkazovaném rozsudku č.j. 5 Azs 62/2016-87 v podobném případě vytkl žalovanému, že pokud „*ve svém rozhodnutí poukazoval na zákonnou úpravu umožňující přemístění vnitřně vysídlených osob zasažených ozbrojeným konfliktem na východě země, měl také zkoumat, zda a jakým způsobem je tato právní úprava uplatňována v praxi. Žalovaný žádným způsobem nerefletoval tíživou situaci přesídlených osob, resp. problémy s implementací zákona o vnitřně vysídlených osobách (viz např. Výroční zprávu Amnesty International ze dne 25. února 2015 2014/15) a především nezjišťoval, zda se daná právní úprava vztahuje i na občany pocházející z oblastí, v nichž nedochází přímo k bojovým operacím, jako je tomu v případě stěžovatelů. Je tedy otázkou, zda mají stěžovatelé reálnou možnost usadit se v jiné části Ukrajiny, kde pravděpodobně dosud nemají žádné rodinné či ekonomické zázemí a zda to lze po nich spravedlivě požadovat. S ohledem na okolnosti dané věci měl žalovaný také mj. zkoumat, do jaké míry se stěžovatelé mohou v jiné oblasti Ukrajiny usadit bez rizika případného pronásledování z důvodu jejich příslušnosti k ruskému či ruský hovořícímu obyvatelstvu. K těmto závěrům však žalovanému chyběly relevantní informace, postupoval tedy v rozporu s čl. 8 odst. 2 kvalifikační směrnice, v němž se uvádí následující: „Při posuzování otázky, zda nemá žadatel opodstatněný důvod se obávat pronásledování ani mu nehrozí reálné nebezpečí vážné újmy či zda má v části země původu přístup k ochraně před pronásledováním nebo vážnou újmu v souladu s odstavcem 1, přibližují členské státy při rozhodování o žádosti k celkové situaci panující v dotyčné části země a k osobní situaci žadatele v souladu s článkem 4. Členské státy proto zajistí, aby z příslušných zdrojů, jako je úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky a Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu, získávaly přesné a aktuální informace.““*
28. Z výše uvedených důvodů soud zrušil napadené rozhodnutí proto, že skutkový stav věci vyžaduje zásadní doplnění [§ 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.], a pro nezákonnost dle § 78 odst. 1 s. ř. s. Současně soud vyslovil, že se věc vrací k dalšímu řízení žalovanému (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Správní orgán je v dalším řízení vázán právním názorem, který soud vyslovil v tomto zrušujícím rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
29. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. a úspěšným žalobcům přiznal jejich náhradu. Za jeden úkon právní služby náleží mimosmluvní odměna za

jednu osobu ve výši 3.100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5. advokátního tarifu]. Ve smyslu § 12 odst. 4 advokátního tarifu pak za společné úkony při zastupování více osob náleží odměna za každou takto zastupovanou osobu snižená o 20 %, protože soud částku 3.100 Kč vynásobil třemi (9.300 Kč) a odečetl 20 % (7.440 Kč). Za čtyři společné úkony při zastupování tří osob (převzetí věci, sepsání žaloby, podání ze dne 29. 4. 2018 a účast na jednání soudu dne 10. 6. 2019) tak žalobcům náleží 4 x 7.440 Kč, tj. 29.760 Kč. K této částce je třeba připočítat 3.600 Kč jako paušální náhradu hotových výdajů dle § 13 odst. 1, 4 advokátního tarifu, a to za čtyři úkony po 300 Kč učiněné pro tři zastupované osoby (4 x 3 x 300 Kč). Právní zástupce žalobců není plátcem DPH, proto soud nepřiznal k nákladům řízení částku odpovídající příslušné sazbě daně ve smyslu § 57 odst. 2 s. ř. s. *a contrario*. Náklady řízení tedy celkem činí částku ve výši 33.360 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 10. června 2019

JUDr. Marcela Rousková v.r.
samosoudkyně